

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. III. Præceptum divinum Communionis obligat solos adultos ratione
utentes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

Scoto; Christus, inquit ille, expressè docuit, se velle, sumi Eucharistiam à quolibet Christiano, supple adulto ratione utente. Erit itaque

CONCLUSIO III.

Præceptum divinum Communionis obligat omnes adultos ratione utentes.

Omnes baptizatos obligari hoc præcepto nemo inficiatur. De non baptizatis controversatur inter Doctores Catholicos, his asserentibus, illis probabiliter negantibus.

Fundamentum sententiæ affirmativæ est generalitas locutionis Christi Joan. 6. Nisi manducaveritis &c. quæ verba videntur dicta pluribus pro tunc necdum baptizatis, non in sensu composito pro tempore ante baptismum, quoniam nondum erant capaces fructus hujus Sacramenti; sed in sensu diviso, pro tempore scilicet sequente ipsum Baptismum, ex quo videtur resultare specialis obligatio suscipiendi Baptismum, sicuti ex obligatione finis resultat obligatio medii necessarii. Quod clariùs apparebit ex solutione rationum sententiæ negativæ.

Objicitur ergo primò; Adulti ante Baptismum non possunt implere præceptum Communionis: ergo non obligantur. Antecedens probatur; quia præcipitur Communionis Sacramentalis, id est, talis sumptio Eucharistiæ, quæ sit signum gratiæ sanctificantis in fumente; atqui sumptio Eucharistiæ non confert gratiam homini non baptizato, cum Baptismus sit janua Sacramentorum: ergo &c.

Resp. Negando primam Consequentiam; quia ut præceptum affirmativum simpliciter obliget, sufficit quòd possit, & debeat pro aliquo tempore adimpleri. Sic quippe ex lege naturali tenetur quislibet succurrere proximo extreme indigenti, dum commodè potest, quamvis fortè numquam occurrat casus hoc præceptum adimplendi. Similiter tenetur quis exponere vitam pro Republica, tenetur confiteri Christum coram Tyranno &c. tamen hi & nunc non possit, minùs debeat, illa præstare.

Igitur potest subsistere obligatio legis, licet non teneat facere opus præscriptum pro quocumque tempore, statu ac in quibuscumque circumstantiis; imò tamen in aliquibus circumstantiis non possim facere, dummodò saltem possim facere id, quod ad legis adimplerem prærequiritur; v. g. excommunicatus teneor in Palæstra communicare, quamvis id non possim, nisi priùs petita absolutione ab excommunicatione.

An putas debitor excusatur à redditione pecuniæ, quia non habet pecuniam, nisi vendat aliqua alia bona sua, ex quibus pecuniam redi-

gat? Imò specialiter obligatur illi bona vendere, nisi aliquid aliud obster. Quando ergo quis tenetur ad aliquid, ex supposita conditione, quam potest ponere, tenetur eam ponere, & ita implere quod debet. Cum igitur generaliter omnibus sit præcepta Communionis sacramentalis, & in potestate hominis non baptizati sit ponere conditionem prærequisitam, scilicet Baptismum, quidni etiam ad illam ponendam obligetur?

Aliud fortassis dicendum est de præcepto confessionis, quod non videtur obligare nisi valde remotè & universaliter, ut suo loco explicabitur, ante Baptismum, imò ante peccata post Baptismum commissa; quia videlicet conditio necessariò prærequisita ad ejus adimplerem, puta peccata commissa post Baptismum, quæ sola sunt materia confessionis, nec debent, nec possunt poni, alioquin peccata non essent peccata, quæ est manifesta implicentia.

Objicitur secundò; per Baptismum primò quis ingreditur in Rempublicam Christianam: ergo ante illam non obligatur legibus Christianis. Patet sequela; quia nemo tenetur legibus Communitatis, cujus non est pars. Unde nemo tenetur ad vota monastica, antequam se ipsum per professionem ad vitam monasticam obligaverit.

Resp. Negando Consequentiam; quia ante Baptismum tenetur quislibet suscipere Christianam Religionem, & ex consequenti ejus leges. Aliud est quando quis non obligatur ad statum aliquem suscipiendum; tunc enim nec tenetur legibus illius status, antequam spontè eum susceperit.

Contrà; tamen quispiam voverit intrare Religionem, equidem non obligatur votis monasticis aut præceptis Regulæ ante professionem, nec peccat contra illa, quantumvis non intret Religionem, cum tamen ad intrandum ex voto obligetur.

Resp. in eo disparitatem esse, quòd omnis obligatio voti oritur ex propria voluntate voventis: quid ergo mirum, si nondum obligetur ad castitatem, qui necdum voluit se obligare per professionem ad servandam castitatem, quamvis voluerit se obligare ad profitendum? Et eadem est ratio præceptorum Regulæ, quæ non possunt obligare nisi subditos, nemo autem subditus fit alicui Prælati per votum profitendi, nisi accedat actualis professio. Porro quis prudenter potest cogitare, quin Christus potuerit præcipere omnibus hominibus Communionem, sicut præcepit omnibus Baptismum? Breviter ergo, votum pendet à voluntate voventis, præceptum à voluntate Superioris.

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obligantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando Consequentiam; quoniam Ecclesia non est Superior eorum, sicuti est Christus. Unde

K k 3 solum

An sit eadem ratio præcepti Confessionis?

31. Secunda objectio.

Solvitur. Ante Baptismum tenetur quislibet suscipere Christianam Religionem.

32. Instantia.

Solvitur.

Votum pendet à voluntate voventis & præceptum autem à voluntate Superioris.

Alia instantia solvitur.

propter quem illi præceptum debet in mediis & Christianis.

29. Præceptum divinum obligat omnes baptizatos, & probabiliter non baptizatos.

27. An si quis dicitur manducatum divinum.

30. Prima objectio.

Affirmat. Lugo.

Responsio. Ut præceptum affirmativum obliget, sufficit quòd possit de debeat pro aliquo tempore adimpleri.

Aliter et incertum est de his.

33.

Quid sit votum.

34.

35.

Solum hic loquimur de mero præcepto divino communicandi semel in vita.

33. Tertia in-stantia.

Dices; illud præceptum est indeterminatum, saltem extra articulum mortis: ergo ad nihil determinatè obligat: ergo infideles non peccant determinatè contra illud, cum numquam sit verum, quòd tunc habeant obligationem communicandi. Si autem recurras ad determinationem Ecclesiæ, illi non subjiciuntur nisi baptizati.

Lugo exi-stitur de terminatio-nem Eccle-siæ obligare non bapti-zatos.

Respondet Card. Lugo disp. 16. n. 19. determinationem factam ab Ecclesia obligare etiam non baptizatos, non per modum præcepti, sed ut conditionem, quâ positâ, obligat illos Christi præceptum determinatè; atque ideo peccant contra Christi præceptum, ex quo deberent reddi habiles ad sumendam Eucharistiam tali tempore, per Ecclesiam determinatò.

Probat à si-mili:

Sicut, inquit, si Confessarius imponat pœnitenti jejunium iis diebus, quos Medicus designaverit, non dat Medico jurisdictionem nec Medicus præcipit quando determinat dies: sic ergo Ecclesia determinando tempus Communionis, licet id faciat præcipiendo etiam in ordine ad suos subditos, potest tamen illa determinatio obligare non baptizatos, non ut lex Ecclesiæ, sed ut conditio, quam exigit præceptum ad determinatè obligandum.

34. sed illi me-rito con-tradiet Di-castillo.

Sed hæc responsio cum sua probatione displicet (& merito) Dicastilloni disp. 10. n. 71. & sequentibus; quia nimirum neque ex Scriptura, neque ex Conciliis, neque ex Traditione, ut patet, constat Christum præcepisse Communionem dependenter à determinatione Ecclesiæ: sed neque ex natura Sacramenti id ostendi potest; quamvis enim Eucharistia cibus sit, non tamen nisi pro baptizatis. Et quamvis valde utilis, non tamen nisi pro baptizatis. Indè ergo inferre Catechumenum singulis annis peccare contra præceptum Communionis, imò singulis diebus olim peccasse, quando, ut aliqui volunt, baptizati ex determinatione Ecclesiæ debebant singulis diebus communicare, suprà quàm cuiquam credibile est.

Quocirca dicendum arbitror, hanc obligationem specialem suscipiendi Baptismum in ordine ad Communionem satis determinatam esse ad articulum mortis, ut patebit ex Conclusionem sequenti.

35. Tertia ob-jectio.

Obijctur tertio; Nemo tenetur speciali titulo nasci, ut possit natus nutrir; sed solum nativitate suppositâ. Sicut si Confirmatio (quæ est accretio) esset à Christo præcepta, nemo teneretur vi præcepti Confirmationis ad Baptismum, sed solum nativitate suppositâ, teneretur crescere per Confirmationem.

Solvitur.

Resp. si per nativitatem intelligitur corporalis, apertissimum est, quod assumitur, cum in nullius potestate sit corporaliter nasci: sin autem accipiatur nativitas spiritalis, petitur

manifestè principium; & ad simile dico: si Confirmatio esset præcepta omnibus à Christo illis verbis: Nisi confirmati fuerint, non habebunt vitam in vobis, etiam ex illo præcepto oritur specialis obligatio Baptismi tanquam mediæ necessariò prærequisitæ ad validam Confirmationem. Aliud esset de præceptis juniorum, Fœtorum, & similibus, si Christus ea instituisset, etiam pro non baptizatis; quia constat Catechumenos hujusmodi præcepta legitime posse observare; scilicet præceptum Communionis aut Confirmationis, si esset.

Sed dicit fortassis aliquis: cum Catechumenus possit esse in gratia, & spiritaliter hoc Sacramentum manducare, cur non etiam sacramentaliter? Sanè durissimum videtur, quòd aliquis putans bonâ fide se esse baptizatum, & sapienter cum maxima devotione communicans, nullum ex opere operato ex illis Communionibus fructum recipiat.

Accedit cap. Veniens. 3. de Presbytero non baptizato, ubi Innoc. III. proposito dubio, an talis Presbyter debeat iterum ordinari? Pro parte negativa sic argumentatur: Cum quis non solum per Sacramentum Fidei, sed per fidem etiam Sacramenti, efficiatur proculdubio membrum Christi: & qui Christum habet per fidem, etiam Baptismum non habeat, habet utique fundamentum; præter quòd aliud poni non potest, quòd est Christus Iesus: si per edificationem posse videtur, sicut salus terra opera, sic & qualibet ecclesiastica Sacramenta: cum illud non sit generaliter verum, neque de novis, neque de veteribus Sacramentis, quòd Baptismus sit fundamentum illorum: quoniam & Sacramentum conjugii & Eucharistia à non baptizatis recipi potest.

Quòd utique argumentum non rejicit, quantumvis resolvat pro contraria sententia dicens: Nos circa latorem presentium in hoc dubitabili casu, quòd tutius est sequentes: Mandamus, quatenus ipsum per singulos Ordines usque ad Sacerdotium promovere procuret &c.

Atque hæc contraria sententia est communis, & fundamentum principale sumitur ex eodem capite statim citato ibi: Ut cum Baptismus sit fundamentum omnium Sacramentorum, ante susceptionem Baptismi non suscipiatur aliud Sacramentum: quoniam ubi fundamentum non est, superedificari non potest. Uno verbo: Baptismus est janua omnium aliorum Sacramentorum.

Sed ad hoc axioma responderi posset, intelligendum esse cum proportione, ut videlicet ad substantiam aliorum Sacramentorum prærequiratur substantia Baptismi; ad effectum verò aliorum Sacramentorum sufficit effectus Baptismi; potèd impræsentiarum solum agitur de effectu Eucharistie. Quidni ergo Catechumenus, qui per Baptismum flaminis, aut etiam sanguinis in nostra sententia potest habere effectum Baptismi fluminis; quidni, inquam, etiam possit recipere effectum Eucharistie?

Hæc tamen responsio, ait Lugo disp. 13. n. 6.

que refici-
tur à Lu-
cæ.

38.
Infantia
pro eadem
opinionem.

36.
An bonis
de parvulis
baptizati
tam, cum
non sit in
parvulis,
reficitur
Christi
Sacramen-
to.

Immo. III.
cap. 1. emen-
da. Tit. 1.
non baptizati.

39.
Sacramen-
tum Eucha-
ristie in-
stitutum est
ut per ip-
sum pas-
ceretur
Christi.

37.
Communio
sententia
negat.

quia Bapti-
smus est
intra
rem
sem
mentem.

Refertur
pro senten-
tia affir-
mative.

quales non
sunt illi qui
carent cha-
racterem
Christiani-
tatis.

Respondet
ut ad au-
thoritatem
hæc.

n. 6. videtur esse contra mentem omnium Theologorum, qui certe, quando dicunt Baptismum esse januam Sacramentorum, non tam intelligunt de janua, per quam ipsa Sacramenta intrent in Ecclesiam, & fiant in seipsis, quam de janua, per quam nos intramus ad ipsa recipienda; quia sicut per Baptismum intramus in Ecclesiam, ita per Baptismum intramus ad Ecclesie Sacramenta participanda. Hæc ille.

Estò; adhuc manet disparitas inter sumptionem Eucharistie, & sumptionem aliorum Sacramentorum, quod sumptio illa, ut habet communior opinio, non sit verè Sacramentum, sed applicatio tantum Sacramenti; susceptio autem aliorum Sacramentorum est ipsum Sacramentum. Quamvis itaque reliqua Sacramenta præter Baptismum, utpote invalida, nullum conferant effectum homini non baptizato; equidem quid obstat quò minus Eucharistia, utique verum Sacramentum ante sumptionem, conferat suum effectum cuiuscumque voluntariè suscipienti?

Respondeo, voluntas Christi, qui Pastoribus Sacramenta reliquit, ut per ea pascant oves suas, *Pasce oves meas*, inquit Christus Principi Apostolorum Joan. 21. v. 17. Et quæ illæ? *Alus* (inquit Christus apud Joan. 10. cap. v. 16.) *oves habeo, quæ non sunt ex hoc ovili: & illas oportet me adducere, & vocem meam audient, & fiet ovum ovile, & ovum Pastor.*

Oves ergo, quas Christus Corpore & Sanguine suo pasci voluit, illæ sunt, quæ per characterem Christianitatis impressum in Baptismo, intrarunt in ovile Christi, id est, membra facta sunt Christi, & visibilis ejus Ecclesie, jam non solum tantum fidei debitores, & universæ legis Christi servandæ, sed insuper universæ legis ecclesiasticæ, tam scriptæ, quam traditæ, Baptizati, inquam, oves sunt, & qui baptizantur, oves fiunt, per visibilem generationem Christo incorporati, ut per visibilem cibum visibiliter nutriantur. Reliquis autem, qui invisibiliter tantum per gratiam merè internam Christo uniantur, & in Christo regenerati sunt, sufficit quoque invisibilis nutritio per augmentum gratiæ ex opere operantis.

Admissio itaque intellectu axiomatis communis, quem aliqui possunt prætereundere, nihil adhuc sequitur contra communem doctrinam; quoniam omnes qui baptizati non sunt, quantumcumque justificati per Baptismum flammis, aut sanguinis, carent aliquo effectu Baptismi, scilicet characterem Christianitatis; & ideo nequeunt recipere effectum reliquorum Sacramentorum, etiam Eucharistie.

Ad Innocentium plana est responsio, puta, loquitur disputando pro utraque parte, adductis utrimque rationibus; non tam ex propria sententia, quam aliorum, quas proinde non oportebat omnes esse veras; præsertim cum

non solum Eucharistie, sed etiam Sacramenti Matrimonii capacem dicerent non baptizatum, quod tamen constat esse falsum. Unde etiam Pontifex resolvit pro contraria parte, ut audivimus.

Ex his sequitur corollarium: non baptizatum, tamen si bonâ fide accederet ad Sacramentum, non impletur præceptum Communionis; quoniam non est Communio sacramentalis, quia nullatenus in ipso signum gratiæ sacramentalis, id est, gratiæ ex opere operato. Nec hoc alicui magis durum videri debet, quam illud quod communiter ab omnibus admittitur, videlicet non baptizatum infructuosè suscipere Sacramenta Confirmationis, Pœnitentiæ, Extremæ Unctionis, Ordinis, & Matrimonij; licet aliqua sit disparitas, de qua supra. Ratio autem à priori æqualis est, scilicet voluntas instituentis.

Rogas, num etiam sit voluntas instituentis, ut Eucharistia fructificet solis adultis ratione utentibus? Non puto. Ideo erit

CONCLUSIO IV.

Præceptum divinum Communionis obligat solos adultos ratione utentes, estò fructuosè suscipiatur à parvulis, & perpetuò amentibus.

Parvulos (& eadem est ratio de perpetuò amentibus) esse capaces fructus hujus Sacramenti, satis demonstrat à posteriori antiqua consuetudo distribuendi ipsis Eucharistiam, de qua meminit Synodus Trident. sess. 21. c. 4. (vide Conclusionem primam) quæ quamvis hodie in plerisque Ecclesiis abolita sit, apud Ruthenos tamen, & quosdam alios populos, etiam Catholicos, adhuc servatur teste Arcudio lib. 3. cap. 40. Non est autem verisimile Ecclesiam vel olim permisisse, vel adhuc permittere ejusmodi distributionem cum frustratione effectus tanti Sacramenti.

Unde loco citato dicit Concilium, Sanctissimos Patres, qui illum morem aliquando servaverunt, habuisse probabilem causam sui facti pro illius temporis ratione. Quæ autem potest esse probabilis causa distribuendi Sacramentum cum certa frustratione effectus?

Dices; quia dubitabant, an fortè parvulis sumptio Eucharistie esset medium necessarium ad salutem propter illa verba Christi Joan. 6. *Joan. 6. Nisi manducaveritis &c.*

Sed contra primò; id gratis omnino dicitur, & contra respectum illorum sanctissimorum Patrum, quasi in re certò falsa dubitassent; imò contra Tridentinum supra dicens: *Ea nullà salutis necessitate id fecisse.* Secundò quòmodo

40.
Non baptizatos, tamen bonâ fide communicaret, equidem non impleteret præceptum.

41.
Parvuli, & perpetuò amentes sunt capaces fructus hujus Sacramenti.

Arctudion.

Objeccio.
Solutus primò.

Secundò modo